

[Ivar Hansen]

rakter til behandling. På den anden side er det selvfølgelig også vi andres ret at vurdere, hvad der er hensigten med disse forslag, og hensigten er at skabe usikkerhed, hensigten er at skabe splid, hensigten er at nedbryde det danske forsvar, nedbryde indholdet af dansk medlemskab af NATO osv. Det er det, der er hensigten, og den debat ønsker vi ikke at deltage i på grundlag af forslag fremsat af de to grupper i Folketinget.

Det er sådan set, hvad jeg har at sige i denne debat, og jeg finder i øvrigt anledning til at notere med tilfredshed, at hr. Hjortnæs på Socialdemokratiets vegne også har taget klart afstand fra forslagene. Det burde man sådan set ikke kunne overraskes over, men jeg finder alligevel anledning til at sige her i dag, at vi har noteret det med tilfredshed.

Thoft (SF):

Jeg synes, at debatten i dag når et nyt lavpunkt. Det forrige lavpunkt blev nået i maj 1979, da vi diskuterede de 572 raketter, og hvor debatten forløb omtrent som i dag – også fra socialdemokratisk side.

Jeg synes, vi med vores forslag har prøvet at rejse en debat om nogle meget væsentlige punkter. Det grundlæggende problem i alle vore trusselsforestillinger er jo, at vi på den ene side, i hvert fald i det ydre, må foretage en række øvelser, holde et beredskab og indbygge så meget automatik i det, at truslen er troværdig, mens vi på den anden side godt ved, at den megen automatik, som man bygger ind i tingene, gør, at risikoen for, at de unddrager sig politisk kontrol, og at det går rigtig galt, hvis det går galt, er så meget desto større.

Samtidig ved vi også, at mislykkedes truslen, er forsvarets muligheder helt ude, og jeg synes, det er et afgørende dilemma, som jeg også er ked af at Socialdemokratiet ikke forsøgte at behandle.

Det er efter min mening ikke muligt at fastholde illusionen om, at man vil begå selvmord eller gå i krig – hvad man nu vil kalde det – uden at risikoen er der for, at det rent faktisk også sker; hvis man tager fejl af hinandens hensigter, eller hvis der direkte sker fejl i computersystemerne – og der sker jo fejl i computersystemerne, det har vi tidligere drøftet i denne sal. Det var 3.734 fejl, der var i det amerikanske varslingsystem ifølge en

amerikansk kongresrapport fra 1979-80. Der sker virkelig mange af den type. Hvad gør vi, når det sker i en krisesituation? Ja, så har vi i vor lovgivning indbygget en sådan automatik, at hr. Hjortnæs sammen med os andre bliver koblet ud af beslutningsprocessen allerede i en krisesituation, og det er meget lidt tilfredsstillende. Det skaber meget lidt garanti for, at vi kan fastholde den politiske styring så længe som muligt.

Vi har et meget højt beredskabsniveau, store øvelser i nærheden af modpartens område, og det gælder for den sags skyld også Sovjetunionen, når de sejler omkring Sjælland. Og det gælder på samme måde, når verdens største slagskib, »Iowa«, holder øvelser i Østersøen, eller når U. K. Marine Force i stort omfang holder øvelser lige uden for polsk søterritorium.

Alle disse øvelser skal selvfølgelig medvirke til at fastholde en høj grad af afskrækkelse, men er samtidig med til at garantere, når vi ser på den automatik, der er indbygget i lovgivningen, at går det galt, så går det rigtig galt. Vi har ingen garanti for, at der ikke er flere harpoonmissiluheld. Vi har ingen garanti for, at uheld i sovjetiske atomundervandsbåde ikke betyder affyring af deres raketter ved en fejltagelse, og sådan noget kan jo også ske i amerikanske.

Vi fastholder med den lovgivning, vi har, det paradoks, at hvis man vil fred – og det forudsætter et set med modpartens øjne nødvendig højt beredskab, og det øger igen chancen for misforståelser – må man have dette høje beredskab. I forsvarschefskitsen fra 1979 udtrykkes hele denne teori således på side 8:

»Et troværdigt forsvar må basere sig på evnen til fleksibel reaktion med graduerede midler, således at enhver aggression kan imødegås overalt inden for alliancens område med netop de midler, nukleare eller konventionelle, som situationen tilsiger, og således at en målrettet og styret eskalering er mulig, hvis dette skulle vise sig at være nødvendigt.«

Målrettet og styret eskalering med nukleare midler – det er netop grundlaget for NATOs strategi, som går ud på, at NATO som den første godt kan bruge atomvåben for netop at styre optrapningen målrettet. Det skal nok gå godt!

Men forholdsordren og den målrettede eskalering er jo i modstrid med hinanden,